

VÝSLOVNOST

Písmeno	Název hlásky	Příklad
a	á	<u>a</u> no
á	dlouhé á	má <u>m</u> e
b	bé	<u>b</u> ota
c	cé	<u>c</u> o
č	čé	č <u>el</u> o
d	dé	<u>d</u> en
d'	dě	hr <u>u</u> d'
e	é	<u>d</u> en
é	dlouhé é	ml <u>é</u> ko
ě	é s háčkem	t <u>ě</u> lo, bě <u>h</u> at, m <u>ě</u> síc
f	ef	<u>f</u> otka
g	gé	<u>g</u> uma
h	há	<u>h</u> odina
c	chá	<u>ch</u> ata
i	měkké í	v <u>i</u> la
í	dlouhé měkké í	v <u>í</u> la
j	je	<u>j</u> e
k	ká	<u>k</u> olo
l	el	<u>l</u> íst
m	em	<u>m</u> inuta
n	en	<u>n</u> ese
ň	eň	s <u>í</u> ň
o	ó	<u>n</u> oha
ó	dlouhé ó	m <u>ó</u> da
p	pé	<u>p</u> as
q	kvé	<u>Q</u> uido
r	er	<u>r</u> uka
ř	eř	<u>ř</u> eka
s	es	<u>s</u> obota
š	eš	<u>š</u> aty
t	té	<u>t</u> eta
ť	tě	ch <u>u</u> ť
u	ú	<u>r</u> uka
ú	dlouhé ú	<u>ú</u> sta
ů	ú s kroužkem	<u>d</u> ům
v	vé	<u>v</u> oda
w	dvojitě vé	<u>w</u> orkoholik
x	iks	refl <u>x</u>
y	ypsilon = tvrdé í	<u>b</u> ýt
ý	dlouhé tvrdé í	<u>b</u> ýt
z	zet	<u>j</u> azyk
ž	žet	<u>ž</u> ena

Diakritické symboly používané v češtině se nazývají: ˇ *háček*, ´ *čárka* a ° *kroužek*.

Při hláskování písmen rozlišujeme česká písmena takto:

- *á* = *dlouhé a* = dlouhé a
- *i* = *měkké i* = měkké i
- *y* = *tvrdé i* = tvrdé i
- *ů* = *u s kroužkem* = u s kroužkem

Písmeno *w* čteme jako *dvojitě vé* = dvojitě vé.

Samohlásky

Samohlásky dělíme na krátké *a, e, i, y, o, u* a dlouhé *á, é, í, ý, ó, ú/ů*.

V češtině také existují tři dvojhásky: *ou, au, eu*. V některých slovech přejatých z jiných jazyků se vyskytují také tyto skupiny samohlásek *ie, ia, ii, io, iu*. Čteme je následovně: *ia [ija] – fialový, ie [ije] – Itálie, ii [iji] – v Anglii, io [ijo] – rádio, iu [iju] – v rádiu*.

Samohlásky *ú* a *ů* se vyslovují stejně. Jejich písemná podoba pouze odráží rozdíly, které mezi nimi existovaly v minulosti.

Samohlásky *i* a *y* (nebo *í* a *ý*) se vyslovují stejně. Pouze ovlivňují výslovnost předcházejících souhlásek *d, t, n*.

Souhlásky

Písmeno *ch*, které představuje jednu hlásku, má v české abecedě vyhrazeno zvláštní místo hned po *h*.

Jak se vyslovuje *ď, ť, ň*?

Při správné výslovnosti *ď, ť* a *ň* se přední část jazyka dotýká přední části dásňového oblouku a zároveň je špička jazyka pod předními horními zuby. Zní podobně jako *d, t, n*, jen měkčeji.

Kdy se vyslovuje *ď, ť, ň*?

Pokud je v textu *ď, ť, ň* jako ve slovech: *děbel, ťukat, Plzeň*.

Pokud je v textu *d, t, n + ě* jako ve slovech: *děkuju, těžký, někdo*.

Pokud je v textu *d, t, n + í/í* jako ve slovech: *divadlo, dítě, tisk, tiseň, nikdo, nízký*.

Výjimku tvoří slova přejatá z cizích jazyků, například *tenis [tenys], diktát [dyktát], tip [typ]*.

Jak se vyslovují slabiky *bě, pě, vě, mě*?

Bě, pě, vě, mě se čte [*bje, pje, vje, mňe*] jako ve slovech: *oběd, jít pěšky, člověk, město*.

Asimilace a volné vyznění souhlásek

V češtině existuje jev zvaný asimilace. K pochopení asimilačních pravidel je nutné znát rozdíl mezi znělými a neznělými souhláskami. Porovnejte znělé – neznělé souhlásky:

b – p, v – f, d – t, d' – t', z – s, ž – š, g – k, h – ch

Asimilace souhlásek

Znělé souhlásky na konci slova se vyslovují jako jejich neznělé protějšky: *b > p, d > t, d' > t', g > k, h > ch, v > f, z > s, ž > š*. Například: *Jakub [Jakup], oběd [objet], teď [teť], Oleg [Olek], břeh [břech], Václav [václaf], kvíz [kvís], muž [muš]*.

Pokud po sobě ve slově následují dvě souhlásky, druhá souhláska mění znělost předcházející souhlásky, a to následovně: například *vklad [fklat], tužka [tuška], kdo [gdo], sbírat [zbírat]*.

Pozor: K asimilaci dochází také u některých předložek, například *v kanceláři [fkanceláři], z České republiky [sčeské republiky]*. Pokud po znělé předložce následuje slovo začínající na samohlásku, vyslovuje se tato souhláska jako neznělá s takzvaným rázem, například *z Anglie [s 'anglije], z Itálie [s 'itálie]*.